

Betrekken bij
PS-vergadering van
9 november 2022

Transcript (woordelijk verslag)

van de vergadering van de
Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie

gehouden op 26 oktober 2022

Transcript

Vergadering van de Statencommissie Financiën, Bestuur en Economie

Woensdag 26 oktober 2022

Locatie: Statenzaal

Aanwezig:

de heer S.J. Vegter (voorzitter)
mevrouw B. van den Berg-Slagter (ChristenUnie)
de heer T.P. Blinde (JA21)
de heer B. van Dekken (CDA)
mevrouw G.J. Dijkers (SP)
mevrouw H.T. Haan (GroenLinks)
de heer R. du Long (PvdA)
de heer H. Loof (PvdA)
mevrouw W.M. Meeuwissen-Dekker (VVD)
de heer R.C.R.J. van der Meijden (SP)
mevrouw C.M.J. Mentink-Broekhuis (CDA)
de heer H.R. Nijmeijer (GroenLinks)
de heer H. Omlo (JA21)
mevrouw S.J. Peeks (Partij voor de Dieren)
de heer S.R. Pormes (GroenLinks)
de heer H.J. Pragt (D66)
mevrouw J.A. Roggen (PvdA)
de heer A.K. Schoenmaker (Sterk Lokaal
Drenthe)
de heer J.H. Steenbergen (Sterk Lokaal Drenthe)
mevrouw A. Udinga (VVD)
mevrouw S.J. Uildriks (D66)
de heer N.A. Uppelschoten (PVV)
de heer H. Velzing (Forum voor Democratie)
de heer C. Vianen (VVD)
mevrouw R.R.M. Zuiker (Partij voor de Dieren)
de heer G. Zuur (CDA)

de heer T.H. Corporaal, statenadviseur

Voorts aanwezig de leden van GS:

mevrouw N. Vedelaar (PvdA)
de heer H. Brink (VVD)
de heer H.G. Jumelet (CDA)
de heer J.N. Kuipers (GroenLinks)
de heer T. Stelpstra (ChristenUnie)

Afwezig:

mevrouw S.D. Kort (STIP)
de heer H. Post (ChristenUnie)

1. Opening

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering begint over een minuut. Dames en heren, goede-morgen. Ik zie dat u allemaal weer in opperste concentratie aanwezig bent. We gaan er vandaag weer een mooie vergadering van maken. Welkom mensen die meekijken. Welkom GS, welkom fractiemedewerkers, welkom Statenleden, welkom pers, welkom bezoekers en ook welkom aan de sprekers, waar ik zo meteen even iets over zal zeggen. Afmeldingen heb ik ontvangen van mijnheer Post van de ChristenUnie en van mevrouw Kort van STIP. Zijn er nog andere afmeldingen te melden? Mijnheer Schoenmaker heeft net aangegeven dat enige fractiegenoten van hem, en dan vooral die fractiegenoten met de voornaam Jan, wat later komen. Andere mutaties zijn er niet, dus daarmee is in ieder geval het quorum aanwezig en kunnen wij aan de slag.

2. Vaststelling van de agenda

De voorzitter: Kom ik bij de Vaststelling van de agenda. Er heeft zich één spreker gemeld, dat wil zeggen met ondersteuning van nog iemand, maar die blijft op zijn plek zitten. De spreker luistert naar de naam Bootsma en is voorzitter van de vereniging Noorden Duurzaam. Hij wordt ondersteund door de heer Van Houten. Zij willen graag het woord voeren over het onderwerp Groene CdK. Dit onderwerp is op dit moment geen agendapunt en volgens artikel 19, lid 4 in het nieuwe reglement van orde kunnen we dit in een extra agendapunt behandelen en het voorstel is om dat te doen na de mededelingen. Ik zie dat iedereen daarmee instemt. En dan meld ik u alvast dat bij Agendapunt 9 de heer Uppelschoten u even zal bijpraten over de Begroting 2023 van het IPO. Hij kijkt heel verbaasd, maar dat is slechts toneel, dat weet ik van hem. Volgens mij is hiermee de Agenda vastgesteld.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan kom ik aan de mededelingen en die zijn er niet. [Agendapunt 3a Groene CdK: dit bestand staat aan het einde van dit transcript, net als in het filmbestand van de vergadering op de website van het Drents Parlement.]

4. Besluitenlijst van de vergadering van 14 september 2022 en de Lijst van toezeggingen

De voorzitter: Dan gaan wij verder nu met Agendapunt 4, de Besluitenlijst van de vergadering van 14 september 2022. Iemand iets te melden? Niet het geval, dan is daarmee de Besluitenlijst vastgesteld. Is er nog een Statenlid die een vraag heeft te stellen over de Toezeggingenlijst? We hebben een beller. Geen opmerkingen over de Toezeggingenlijst. Dan nemen we die verder voor kennisgeving aan.

5. Ingekomen stukken

De voorzitter: Dan komen we aan de behandeling van Ingekomen stukken. Er is één vraag binnengekomen en die vraag is van de SP-fractie, met betrekking tot de Halfjaarrapportages van de NOM en MKB Fonds Drenthe. Wilt u zelf de vraag nog even stellen mijnheer Van de Meijden. Als u uw microfoon uitdoet kunnen we allemaal horen wat u zegt.

3a. Groene CdK

De voorzitter: Dan kom ik vervolgens aan het agendapunt waar ik het net over had, namelijk de groene CdK. Ik wil graag aan mijnheer Bootsma vragen om deze kant op te komen en alvast bij het spreekgestoelte te gaan staan. Hij heeft 5 minuten om zijn verhaal te doen en daarna kunnen de commissieleden en uiteraard vragen te stellen. Dat is hier mijnheer Bootsma. Daar zit een knopje en dan gaat het geluid aan en dan kan u beginnen. Het woord is aan de heer Bootsma.

De heer Bootsma (inspreker): Goedemorgen dames en heren. Mijn naam is Peter Bootsma, ik ben voorzitter van de vereniging Noorden Duurzaam en ik ben in de gemeente Groningen benoemd als groene burgemeester. Dat laatste zal ik even toelichten, want dat fenomeen is tamelijk onbekend. Een groene burgemeester is een onbezoldigde ambassadeur voor de klimaatadaptatie. Die functie is in de gemeente Groningen tot stand gekomen in 2021 voor het eerst, in de nasleep van de klimaatadaptatie week, wat een internationale evenement was destijds. Er is een verkiezing voor geweest. Er waren zes kandidaten. Van die zes heb ik de meeste stemmen gekregen en daarom ben ik groene burgemeester geworden. Zo werkt dat. Mijn opdracht als groene burgemeester heeft een aantal onderwerpen. Ik ben aanspreekpunt voor initiatiefnemers op het gebied van klimaatadaptatie. U kunt mij bellen en mailen met vragen, met initiatieven, en die help ik verder. Vaak in contacten met de gemeenten of met de kennisinstellingen. Verder trek ik aan demonstratieprojecten voor nieuwe zaken voor de klimaatadaptatie. Denk aan witte daken, die nog tamelijk onbekend zijn. En in de derde plaats bemoei ik mij als groene burgemeester met de politiek die bezig is met klimaatadaptatie en met duurzaamheid in het algemeen, in de bredere zin van het woord. Daarover wil ik ook vanochtend kort met u spreken. De duurzaamheid schiet niet op. Dat kunnen we met zijn allen vaststellen. Het gaat lang niet hard genoeg met de transities waar we mee zitten. De transities beginnen met elkaar zelfs in de weg te zitten, zoals we zien bij de stikstof- en de energietransitie. Met andere woorden: Er is een drastische versnelling nodig in de gezamenlijke inspanning van de samenleving. En hoe krijgen we dat voor elkaar? Als vereniging Noorden Duurzaam hebben we ons afgevraagd waarom we niet op tempo komen, terwijl we al 50 jaar weten dat het nodig is om iets te doen aan het klimaat. Onze conclusie was, dat het te maken heeft met de manier waarop we het politieke bedrijf hebben ingericht met elkaar. Stagnatie is niet te wijten aan individuele politieke partijen, maar aan het simpele gegeven van concurrentie tussen partijen. Want in concurrentiesituatie, zoals u allen zult weten, is het vragen van offers voor de toekomst iets dat stemmen kost. En je ziet bij alle politieke partijen daar een bepaalde terughoudendheid in terug. Dat merk je in het vertrouwen dat we stellen in de markt of de wetenschap om het probleem voor ons op te lossen, of dat merk je aan opmerkingen die ontkenning van problemen inhouden. Of je merkt het aan het voorop stellen van het oplossen van de ongelijkheid, voordat we met de klimaatcrisis aan de gang kunnen gaan. In elk van de politieke richtingen die we kennen, is er een manier om die offers voorzichtig voor ons uit te schuiven, zodat we dat stemmenverlies niet hoeven te incasseren. Want dan kun je niet bestaan in de politiek. Dit is een kernprobleem van het politieke bedrijf, wat ook binnen het concurrentie- systeem eigenlijk niet goed oplosbaar is. We hebben als vereniging Noorden Duurzaam ons afgevraagd: Zijn er dan andere democratische systemen die dit nadeel niet hebben en waarmee we zouden kunnen experimenteren als aanvullend concept? We hebben inspiratie gevonden uiteindelijk in de 13e eeuw, in de tijd dat in Nederland begonnen werd met het bouwen van dijken, dat in de middeleeuwse samenleving een gigantisch project was en dat het nodig maakte om de hele samenleving te mobiliseren. En daarin ontstond taakverdeling. Die taakverdeling was heel eenvoudig. De samenleving destijds bestond uit boeren, dorpelingen en stedelingen. De boeren kregen als opdracht om de slotjes open te houden, dan kan het water wegstromen. De dorpelingen kregen als opdracht om fysiek mee te werken met het bouwen

van dijken. De stedelingen, ja die woonden daar wat te ver van af, maar die hadden geld. Dus hun taak was om het project te betalen. Uit die simpele taakverdeling zijn eeuwen later ook de besturen van de waterschappen gevormd. Bij de waterschappen kennen we het beginsel van de geborgde zetels. Hier ligt dus ook de oorzaak van die borging van die zetels, dat is namelijk taakverdeling. Als je in een systeem van taakverdeling de zetels niet borgt, dan heb je kans dat een partij wordt verdrongen. En dan sterft jou taakverdeling, want dan faalt je project. Dus dat is de reden waarom bij de waterschappen dat bestaat. We hebben ons afgevraagd: Ligt er waarde in dit systeem voor de crisis van dit moment? Ik kijk naar vorig jaar. In Limburg hebben ze overstromingen gehad en als je kijkt hoe in een crisissituatie democratisch wordt samengewerkt, dan is dat sectoraal en is dat niet ideologisch. In Limburg belden de ondernemers elkaar: Ga jij hier zand brengen, dan ga ik daarheen. De restaurants belden elkaar: Ga jij daarginds eten brengen, dan ga ik daar eten brengen. Dat is telkens sectorale samenwerking. In feite hetzelfde als van die boeren, dorpelingen en stedelingen. We hebben ons afgevraagd: Als het gaat om de duurzaamheids crisis van dit moment, wat voor sectorale verdeling zou ons helpen? Waar zouden we mee kunnen experimenteren? En waar we op uit zijn gekomen, is dat er vijf geledingen nodig zijn bij elke transitie. Die vijf geledingen zijn achtereenvolgens: Om te beginnen de wetenschap, want alleen de wetenschap kan ons uitleggen hoe de toekomst eruit gaat zien en kan het geloofwaardig aangeven en richtlijnen geven van waar naartoe. Vervolgens de burgers. De burgers hebben een taak in de transitie. Hun taak is om hun leefstijl aan te passen en hun kinderen ook daarmee op te voeden. Vervolgens de overheid, die als taak heeft om aan de grote knoppen te draaien. Die als enige daartoe gerechtigd is beleid te maken voor de samenleving. Vervolgens het bedrijfsleven, dat als enige in staat is om de innovatie van onze producten en diensten voor elkaar te krijgen. En tenslotte de maatschappelijke voorzieningen. Dat is een breed begrip. Er zit onderwijs in, zorg, sport, cultuur, natuur, woningcorporaties, levensbeschouwing. En daar ligt de taak om de samenleving te inspireren en bij elkaar te houden. Met elkaar, als je die vijf geledingen bekijkt, hebben die allemaal unieke taken, niet overdraagbare taken, in transities. En als je die taken optelt heb je alles wat je nodig hebt voor transities. Het enige dat ontbreekt in de huidige situatie is rechtstreeks overleg tussen die geledingen. En dat is de boodschap van vandaag: Dat zou het ontwerp kunnen zijn van een nieuw soort van parlementair orgaan, een aanvullend orgaan, een Tweede Kamer van de gemeenteraad, een Derde Kamer in Den Haag. Of wellicht een Tweede Kamer ook van Provinciale Staten die sectoraal is samengesteld, waar deze vijf geledingen die ik noem zitting hebben, daarin ook gelijk stemrecht hebben. Je stemt met elkaar over de agenda: Wat moet er gedaan worden aan de duurzame ontwikkeling? Welke kwesties moeten geprioriteerd worden? Je bedenkt met elkaar voor de topkwesties: Wat moet onze gezamenlijke campagne zijn om die kwesties aan te pakken? Daarbij verzamel je niet alleen wat de overheid kan doen, maar ook wat de bedrijven kunnen doen, ook wat de burgers zelf kunnen doen, ook wat de wetenschap kan aandragen en wat er vanuit de voorzieningen kan worden aangedragen. Als je dat bij elkaar brengt, en dit is een oefening die we vaak gedaan hebben vanuit Noorden Duurzaam, dan merk je dat optelling daarvan energie vrij maakt bij de mensen. Het blijkt synergie te zitten in samenwerking. Die synergie, dat is mijn boodschap. Daar moeten we gebruik van kunnen maken. Ik zou willen oproepen om na te denken, misschien ook ons uit te nodigen voor vervolgesprekken over dit onderwerp, om verdieping te zoeken in deze vraagstelling. Drastische versnelling van duurzame ontwikkeling, leidend tot vernieuwing van ook het democratisch bestel, van parlementaire organen. Ik wil nog even bedanken. Hedzer Van Houten is bij velen van u bekend, iemand van Drenthe. Ik kom uit Groningen, ik moet me haast verexcuseren, maar Hedzer is een man uit Meppel en hij heeft georganiseerd dat ik vandaag dit verhaal hier voor u mag houden. Daar sluit ik mee af. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Bootsma. Uw oproep is vast en zeker gehoord en er is nu gelegenheid voor Statenleden om verhelderende vragen te stellen. Als eerste geef ik het woord aan mevrouw Zuiker.

Mevrouw Zuiker: Ja hier zit ik. Dank u wel voor uw verhaal. Het is helder. Fijn om iemand die een beetje out of the box denkt, te horen. Het zijn inderdaad unieke omstandigheden, waar drastische maatregelen voor nodig zijn. Dat zijn we helemaal met u eens. Dat alle partijen geen oog hebben voor de lange termijn, dat moet ik toch even rechtzetten van de Partij voor de Dieren. Maar mijn vraag is: U zei, de transities zitten elkaar in de weg, stikstof- en de energietransitie zitten elkaar in de weg. Kunt u dat misschien nog uitleggen?

De heer Bootsma (inspreker): Ja kijk. De stikstoftransitie leidt ertoe dat op dit moment bouwvergunningen worden tegengehouden, omdat de stikstofdepositie in natuurgebieden te hoog is. Als er niet gebouwd wordt, kunnen er ook geen HR++ woningen worden gebouwd. Dus in die zin is het ook remmend voor de energietransitie.

De voorzitter: Zijn er andere vragen vanuit de Staten? Mevrouw Meeuwissen van de VVD-fractie.

Mevrouw Meeuwissen: Eigenlijk twee vragen, mag dat ook? Ik doe het gewoon. Kleine vragen. Ik vind het een interessant verhaal dat u zegt, ook met de vijf partijen die er samen uit gaan komen. Heel pragmatisch, dat spreekt mij aan. En hoe ziet u dat zich dat verhoudt tot wat er bijvoorbeeld in dit huis gebeurt? Want daar worden ook allerlei onderwerpen behandeld, waarin van verschillende invalshoeken mensen bij betrokken worden. Moet dat dan naast elkaar, of moet dat in plaats van? Of is er dan helemaal geen verbinding met dit huis? Hoe ziet u dat?

De heer Bootsma (inspreker): Ik zie het nadrukkelijk als iets dat naast elkaar zou kunnen bestaan. Het belang van liberale democratie, zoals we dat uitoefenen in dit type van parlement, is dat het prima in staat is om maatschappelijke kwesties in het hier en nu aan te pakken. Een Transitiekamer die ik voorstel, zal zich bezig moet houden met de prioritering van het elders en later. De transities die op de termijn van generaties spelen. Hoe moeten we daar in komen tot prioritering en uiteindelijk terugrekenend tot campagnes? Die campagnevoorstellen hebben uiteindelijk die inzet nodig vanuit vijf geledingen: Bedrijven moeten wat doen, de burgers moeten wat doen, enzovoort. Ook de overheid moet wat doen. En de besluitvorming over wat de overheid doet, die ligt weer hier. Dus dat is de verbinding.

De voorzitter: Dan zag ik mijnheer.... Mevrouw Meeuwissen nog een korte reactie? Sorry.

Mevrouw Meeuwissen: Nou ja, die andere vraag. Sorry dat ik er nog even tussendoor floep. Dat is wel waarmee u begint. U geeft aan de duurzaamheid schiet niet op en er is drastische versnelling nodig. Daarmee ga je in mijn ogen al best wel veel een bepaalde alarmistische kant op. Bepaalde partijen van die vijf groeperingen kijken er misschien wel anders tegen aan hoe je dat moet benaderen en welke woorden je daarvoor kiest. Dus het voelt toch eigenlijk alsof je toch al een bepaalde politieke hoek induikt, terwijl dat niet past bij het tweede deel van uw verhaal. Hoe duidt u dat?

De heer Bootsma (inspreker): Ja, dank u wel. Dat alarmistische, daar kun je op verschillende manieren naar kijken. Ik denk, de conclusie dat er drastische versnelling nodig is, die spreekt uit wat de wetenschap op dit moment op tafel legt. En als daar wordt aangegeven, er is een reden om

tot versnelling te komen, dan is dat voor mij reden om op te roepen tot die drastische versnelling. Dus dat baseer ik niet op geluiden uit de samenleving, maar op wetenschap. Vervolgens, als je die vijf geledingen bij elkaar hebt, dan ga ik ervan uit dat, omdat mensen uit heel verschillende patronen van waarde en referentiekaders komen, ze het niet met elkaar eens zullen zijn hierover. Dat betekent net als hier in dit orgaan, dat besluitvorming niet of heel moeilijk gebaseerd kan zijn op de consensusvorming. Wat je doet is uiteindelijk het uitwisselen van meningen en vervolgens ga je stemmen en je accepteert een meerderheidsbesluit. En dat zal ook in een Transitiekamer kunnen werken, verwacht ik.

De voorzitter: Dank u wel daarvoor. Dan zie ik mijnheer Uppelschoten, daarna mijnheer Van der Meijden, daarna mijnheer Van Dekken, daarna mijnheer Pragt. Het woord is aan mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Ik heb twee vragen. De eerste vraag. U zegt: Er worden geen besluiten genomen omdat we in het huidige model in een concurrentiepositie zitten en geen enkele partij kiezersverliezen wil accepteren door voorstellen van in uw ogen noodzakelijke stappen in de toekomst. Maar dan is het alleen maar een probleem van het model, namelijk dat het concurrentieprincipe er is. Maar zou het ook niet kunnen zijn, dat er mensen zijn die niet zo overtuigd zijn, wat u wel bent, van de drastische versnelling van de transitie die moet plaatsvinden? En dat dat een van de redenen is waarom het niet gebeurt en niet alleen het concurrentieprincipe?

De heer Bootsma (inspreker): Dat speelt mee. Ik denk dat u gelijk hebt. Anderzijds denk ik dat het gegeven dat offers vragen stemmen kost, een soort wetmatigheid is in een concurrerend parlementair stelsel. Dat dat uiteindelijk toch tot terughoudendheid leidt in de hele bandbreedte en dat dat bij elkaar leidt tot iets van wat ik zou willen aanduiden als een blinde vlek, als een 'normal sit byers'. Dat effect, we zien met elkaar niet dat we ook in parlementen veel te weinig offers vragen voor de verre toekomst.

De heer Uppelschoten: Dat ben ik met u eens. Maar het zou ook een inhoudelijk verschil kunnen zijn dat men niet zo overtuigd is van de drastische stappen die gezet moeten worden in het kader van de transitie.

De heer Bootsma (inspreker): Extreem daarin is bijvoorbeeld klimaatontkenning, dat we ook zien in de politiek. Als je zou onderzoeken, wat is nou de reden dat mensen ontkennen dat er sprake is van klimaat... Ik vermoed niet dat er ten diepste geloven dat er geen sprake is van, uitgezonderd misschien mensen die met complotten bezig zijn.... Maar dat ze als reden hebben: Als je geen offers hoeft te vragen, dan kun je gouden bergen beloven. Als je het op die manier bekijkt, dan is dus eigenlijk het kunnen beloven van gouden bergen misschien wel een belangrijker reden om te ontkennen, dan geloof in de feiten.

De heer Uppelschoten: Maar dat....

De voorzitter: Mijnheer Uppelschoten, we gaan nu even verder met de volgende vragensteller, als u het goed vindt.

De heer Uppelschoten: Ik had nog een tweede vraag, dat ging over het model dat mijnheer Bootsma voorstelde. Want u zegt, er zou een Tweede Kamer voor de provincie moeten komen,

waarin dan die vijf geledingen zitten. Maar de agenda voor die Tweede Kamer staat vast, namelijk dat is de duurzame transitie. Zou het niet kunnen zijn dat die Tweede Kamer zelf bepaalt wat hun agenda is, en dat het maar de vraag is of dat onderwerp de prioriteit dan krijgt?

De heer Bootsma (inspreker): Ja, dat is een interessante vraag. Ik denk dat de maatschappelijke urgentie van die duurzame ontwikkeling op dit moment misschien wel alle thema's overstijgt, als je dit beredeneert ook vanuit de sustainable development goals van de Verenigde Naties, dat zijn er 17. Dat heeft betrekking op in principe alle ontwikkelingsgebieden van de wereld en dat heeft telkens betrekking op de lange termijn. Dus als je die brede definitie aanhangt, dan is dat denk ik een prima rechtvaardiging voor de ontwikkeling van een nieuw parlementair orgaan. En na 1848 is het onderhand wel tijd om eens wat stappen te nemen, zou ik zeggen.

De voorzitter: Dan is er een vraag van mijnheer Van der Meijden van de SP-fractie.

De heer Van der Meijden: Dank u voorzitter. Dank u voor de uiteenzetting. Ik denk dat wij als SP ervan overtuigd zijn dat het ontkennen van de klimaatproblemen niet mogelijk is. Maar u zegt ook: U pleit ook voor een visie op langere termijn. Nou, dat juich ik ook toe, maar ik constateer ook dat in den lande hele belangrijke figuren zijn die eigenlijk die visie niet aanhangen. Dus dat vind ik een wat vreemde ontwikkeling. Daarnaast geeft u aan dat bedrijven elkaar in de weg zitten met betrekking tot concurrentie. Nou vraag ik mij af: Hoe kunnen wij concurrentie wegnemen als het gaat om energietransitie, als het gaat om verdienmodellen? Zou het dan niet meer zinvol zijn om te kijken in de richting van nutsbedrijven om daar wat meer veiligheid in aan te brengen? En de feitelijke revenuen en de resultaten ten goede te laten komen van de mensen in Nederland in zijn algemeenheid?

De heer Bootsma (inspreker): Ja, dat is een voorstelbare denklijn, maar dat is ook een uitkomst van nadenken vanuit vijf geledingen over: Wat moeten wij doen om bijvoorbeeld de energietransitie verder te helpen? Daarmee zou het voorstel op tafel kunnen komen van nutsbedrijven of nationalisatie, waar ook wel enige stappen in genomen zijn inmiddels. Maar dat hangt af, ik denk, van het debat tussen de vijf sectoren. Als die met elkaar zeggen: wij willen inzetten vanuit vijf sectoren op het continueren van meer nutsbedrijven, dan krijg je denk ik een sterke basis voor een beweging in die richting. En dat zou als voorstel vanuit een dergelijke Tweede Kamer van PS bijvoorbeeld kunnen worden neergelegd in uw Kamer hier voor verdere besluitvorming ten aanzien van het aandeel van de overheid daarin. Naast zeg maar een zelfstandige bijdrage voor iets vergelijkbaars vanuit de burgerij, vanuit de bedrijven, vanuit de wetenschap en vanuit de maatschappelijke voorzieningen.

De voorzitter: Nog een vraag bij de heer Van Dekken en daarna nog de heer Pragt.

De heer Van Dekken: Voorzitter dank u wel. Ik heb met heel veel belangstelling, mijnheer Bootsma goedemorgen, even naar uw vraag geluisterd. En ik had al snel de indruk: Wat is het toch fijn dat we hier in dit huis allerlei bijzondere vormen van insprekrecht hebben en agendingsrecht hebben, waardoor dit verhaal hier nu vandaag in dit huis gehoord kan worden. Ik vroeg me bij het aanhoren van uw vraag wel af: Wanneer wordt de groene burgemeester nou politiek in zijn voorstellen? Of hoe ziet een samenwerking met een andere collega van u in Groningen, bijvoorbeeld de nachtburgemeester, er nu uit? Dus ik kreeg eerlijkheidshalve allerlei prachtige visioenen bijna, want volgens mij moet het hier toch in de Staten of in de gemeenteraad van Groningen vooral gebeuren. Dus mijn vraag in de nieuwe richting is: Hoe politiek is de groene burgemeester in Groningen nu eigenlijk?

De heer Bootsma (inspreker): Ja, dat hangt van uw definitie van politieke af denk ik. Van het moment dat je politiek ziet als het samenspel tussen ideologische stromingen om maatschappelijke problemen op te lossen, dan zou ik zeggen, dan is die groene burgemeester niet politiek, want die kiest niet voor een van die richtingen, maar die kiest voor vernieuwing van het stelsel. Dus dat is anders. Pas op het moment dat je politiek ziet als niet alleen concurrentie tussen ideologie, maar ook taakverdeling tussen maatschappelijke sectoren, dan kan die groene burgemeester een functie zijn die helpt om een ontwikkeling in die richting aan te jagen. En dat zou ook een functie kunnen zijn van een groene CdK wat het thema is van dit gesprek.

De voorzitter: En dan als laatste de heer Pragt van D66.

De heer Pragt: Dank u. De heer Bootsma, dank u voor uw bijdrage. Ik heb met interesse het stuk gelezen over de taakdemocratie, maar mijn vraag is eigenlijk: Hoe verhoudt zich dit tot de burgerraad die wereldwijd is en zijn opgang hebben zoals in Ierland zeer succesvol is toegepast op bepaalde moeilijke thema's, maar ook in onder andere België het Duitstalige gedeelte zeer succesvol is? Hoe ligt dat?

De heer Bootsma (inspreker): Een goede vraag. Ook Ierland is denk ik een schoolvoorbeeld van hoe een burgerberaad succesvol is geweest. Burgerberaden hebben in het concept zoals we dat op dit moment in toepassing zien, een paar belangrijke nadelen. De eerste is dat ze uiteindelijk ten opzichte van de gevestigde politiek een adviserende functie hebben en ook niet verder komen dan die adviserende functie. Het is geen besluitvorming wat er plaatsvindt. Terwijl ik in mijn inleiding gesignaleerd heb dat er een fundamenteel probleem zit in de politieke besluitvorming als zodanig. En dat kan je met een burgerberaad niet oplossen. Er is taakverdeling nodig in de samenleving voor transitie. En een burgerberaad kan die taakverdeling niet organiseren, want daar heb je alleen de burgers. Daar zitten niet de bedrijven, daar zit niet de wetenschap. Die kunnen alleen daar inspreken zoals ik hier inspreek bij wijze van spreken. Dat is een nadeel. Dus het is adviserend en niet meer dan dat. Een ander nadeel is dat een burgerberaad het maatschappelijk middenveld passeert. Dat komt omdat het georganiseerd wordt door de overheid. En de overheid nodigt via een loting de burgers uit. Dus de burgers worden geloot, maar het maatschappelijk middenveld komt er niet aan te pas. We hebben dat gezien in een experiment met loting in de gemeente Groningen. Daar hebben we gehad de coöperatieve wijkraad in de Oosterparkwijk. Die was heel slim samengesteld: Voor de helft uit gemeenteraadsleden en voor de helft uit gelote mensen uit de wijk. Dan kun je kennisoverdracht krijgen. Maar bij die loting is de bewonersorganisatie van de wijk dus gepasseerd. Die kon daar niet aan deelnemen, want het was immers geen bewoner, het was een organisatie. En dat heeft tot drie jaar lang spanning geleid en uiteindelijk tot discontinueren van het experiment.

De voorzitter: En dan is er nog een allerlaatste vraag van de heer Loof van de Partij van de Arbeid.

De heer Loof: Dank u voorzitter. Ik heb gisteravond met belangstelling de stukken gelezen die u nu vervolgens heeft toegelicht. Interessant. Het loslaten van ideologieën is wel iets waarvan ik denk, dat vind ik nogal wat, daar ben ik nog niet zo een, twee, drie aan toe. In het verlengde daarvan, u haalt de waterschappen aan als voorbeeld, als historische ontwikkeling van die taakdemocratie. Maar er is juist ook een uitgebreide discussie gaande over de geborgde zetels binnen de waterschappen, dus een tegengestelde discussie zeg maar. Hoe duidt u dat?

De heer Bootsma (inspreker): De discussie bij de waterschappen betreft de invulling van de geledingen die op dit moment er is. Ook in de nieuwe voorstellen van de wetgeving daarvoor, zie je dat de beginselen van de geledingen binnen het waterschapsbestuur gehandhaafd blijft en dat sommige schotjes wat veranderen. Dus het basisbeginsel van taakverdeling blijft aanwezig binnen de waterschappen. Verder kan ik melden, dat ook bij de waterschappen zelf belangstelling is om te onderzoeken of het model van taakdemocratie, waar ik over spreek, waarde kan hebben voor het waterschapsbestuur. Daartoe begint binnenkort een onderzoek vanuit de Unie van Waterschappen samen met de universiteit van Leiden.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording van al deze vragen. Ik vraag u om toch nog even te blijven staan, want het lijkt me toch ook goed dat er nog even een reactie komt van gedeputeerde Stelpstra. Ik geef graag het woord aan de gedeputeerde.

Gedeputeerde Stelpstra: Dank u wel voorzitter. We hebben gisteren ook uw stuk gekregen en dit is een hele snelle eerste appreciatie vanuit het college. Maar ik denk dat het wel goed is om die te geven. Interessant verhaal, ook interessant om zoals mevrouw Zuiker zei, out of the box te denken. Alleen, je kunt ook iets te ver out of the box gaan denken. Maar ik denk dat heel veel van wat u aan haalt, op dit moment al aan de gang is. Ik kan mij herinneren dat wij ongeveer anderhalf tot twee jaar lang, in ieder geval op landelijk niveau aan tafel hebben gezeten met al deze geledingen op weg naar een klimaatakkoord, waar al deze belangen ook naar voren kwamen. U wilt een andere vorm van democratie zeg maar. Nou, ik noem het itemdemocratie. Ik ben een hartstochtelijk voorstander van de representatieve democratie zoals die hier is, want dat is nou juist waar we hier voor zitten: Het botsen van al die belangen. En wat u met uw voorstel doet, is het belang eruit halen en groepen die, misschien heel beredeneerd, ik mis overigens... Ik zou zeggen: Waar zijn onze jongeren? Om hun toekomst gaat het. En u pakt er groepen uit en u geeft een bepaalde besluitvorming. Nou, wij zien dat niet zitten, om maar even heel duidelijk te zijn. Dat dat ook eerlijk is. Ik ben het ook fundamenteel trouwens oneens met uw opvatting dat politieke partijen niet verder willen kijken dan de volgende verkiezingen. Daarin verschil ik echt fundamenteel en ik hoop dat mijn collega's dat ook vinden. Ik geef mijn persoonlijke mening, dat is echt gewoon niet aan de orde. Wat we wel zien, is dat er heel veel verschillende belangen en opvattingen zijn, hoe die toekomst eruit gaat zien en hoe die eruit zou moeten zien. En dat botst hier en dat is mooi dat dat hier botst. U haalt ook de waterschappen aan. Ik vind dat eerlijk gezegd niet een hele goede vergelijking. Als oud-lid van een algemeen bestuur van een waterschap heb ik gezien dat het daar ook altijd over belangen ging. Dus zoals u het voorstelt, denk ik dat de werkelijkheid toch iets anders is. Kortom. Interessant, er gebeurt heel veel op dit gebied. En mijnheer Pragt duidde daar ook even op als het gaat om burgerberaden. Ik zie hoe wij met de regionale energiestrategie bezig zijn, hoe daar velen bij betrokken zijn, vele maatschappelijke geledingen. Dus, uw uitgangspunt om maar heel kort te zijn, wordt niet in deze zin gedeeld. De oplossing is interessant voor een denkexercitie, maar zal voor ons college in ieder geval niet betekenen dat wij hier actief op gaan acteren.

De voorzitter: Dan vraag ik nu aan mijnheer Bootsma of hij naar aanleiding hiervan nog behoefte heeft aan een korte reactie.

De heer Bootsma (inspreker): Kort dan, maatschappelijke akkoorden worden even op tafel gebracht. Wat we zien, is dat de samenleving die maatschappelijke akkoorden nodig heeft voor pensioenen, voor het klimaat, voor energie. Er zijn iets als tien maatschappelijke akkoorden geweest in de afgelopen tien jaar. Er is recent weer opgeroepen tot een nieuw maatschappelijk akkoord als het gaat over de boeren. Die akkoorden komen tot stand in sectoraal overleg, van het

soort waar ik het ook over heb. Wat je tegelijkertijd ziet bij maatschappelijke akkoorden, is dat de uitnodiging daartoe altijd van de overheid komt en dat er niet op voorhand een sectorale verdeling is. Met als gevolg dat er in het samenbrengen van die akkoorden machtsstrijd bestaat: Wie heeft hier de meeste invloed? Met als einde van het liedje vaak, dat de industrie vaak een sterke lobby heeft en veel punten eruit kan slepen, dat de wetenschap maar weinig gelegenheid heeft om zijn punten voor het voetlicht te brengen en niet in conclusies terechtkomt, dat de burgerij vaak het nakijken heeft. Zoals bijvoorbeeld de huurders, dat die weinig betrokken zijn geweest bij het energieakkoord. Met andere woorden: Er is behoefte aan sectorale samenwerking, maar we organiseren het niet goed. Wat wij voorstaan met het model van taakdemocratie is een verbetering in dat vlak en een statusverhoging van die wijze van democratie en politiek organiseren.

De voorzitter: Dan dank ik mijnheer Bootsma voor deze reactie en ook voor de totale inbreng. En niet alleen mijnheer Bootsma maar ook de heer Van Houten die als ondersteuner daar is blijven zitten. Dank daarvoor. U heeft zeker iets losgemaakt. Dat bleek wel uit de vragen die gesteld zijn. En we gaan meemaken in de toekomst hoe en op welke wijze er eventueel op gereageerd gaat worden. Ik dank u wel.